

Årsrapport 2009 for Rådet for Internationalisering af Uddannelserne

26. februar 2010

**Styrelsen for
International Uddannelse**

Fiolstræde 44

1171 København K

Telefon 3395 7000

Telefax 3395 7001

E-post iu@iu.dk

Netsted www.iu.dk

CVR-nr. 11 85 20 25

bkr

Side 1/1

1. Forord	3
Nye initiativer i 2010	3
2. Indledning	4
Nye Fælles Mål for folkeskolen	4
Ændringer af reformen af de gymnasiale uddannelser	4
Det europæiske meritoverførselssystem for erhvervsuddannelse (ECVET)	5
Strategi for øget udgående mobilitet på erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelserne	5
Nye Bologna-mål	6
Kvalifikationsrammer	7
3. Arbejdsgrupper	8
Arbejdsgruppe om erhvervsuddannelse	8
Arbejdsgruppe om grundskolen	8
4. Drøftelser og oplægsholdere	9
5. Aktuelle emner for 2010	12
6. Medlemmerne	12

Med denne årsrapport ønsker Rådet for Internationalisering af Uddannelserne at gøre status over sit virke i 2009 og give perspektiver for 2010. Samtidig er Rådet i en overgangsfase, da rådsmedlemmernes første beskikelsesperiode udløb med udgangen af 2009. Denne årsrapport har derfor også status af en form for testamentet til de fremtidige rådsmedlemmer.

Rådet sekretariatsbetjenes af Styrelsen for International Uddannelse (tidl. CIRIUS), som i det følgende vil blive omtalt som Styrelsen.

1. Forord – på baggrund af interview med Rådets formand Hans Peter Jensen

Tidens udfordringer er mange. En aldrende befolkning, finanskrisen og klimaændringer for blot at nævne nogle. Uddannelse er en af de måder, vi forholder os til udfordringerne på. Uddannelse der giver de unge mere viden om og forståelse for, hvordan verden udvikler sig, og hvordan den er sammensat, således at de unge kan forstå de internationale sammenhænge, hvorfor tingene er, som de er og kan handle i forhold til det. Rådet for Internationalisering af Uddannelserne arbejder for at sikre danske unge solide interkulturelle kompetencer, så de har en platform, hvorfra de kan forstå og kommunikere med andre. Det er vigtigt for landets konkurrenceevne.

I 2009 har Rådet for Internationalisering af Uddannelserne sat sit fingeraftryk på flere væsentlige områder.

På baggrund af Rådets rapport om læreruddannelsen fra 2008 – hvori Rådet blandt andet argumenterer for, at det er helt nødvendigt, at lærere i fremmedsprog får mulighed for at tilbringe nogle måneder i det land, hvor sproget tales – har Undervisningsministeriet udarbejdet en strategi for professionsbachelor- og erhvervsakademiuddannelserne, som i højere grad muliggør studieophold i udlandet.

Ved en stor konference for erhvervsuddannelserne i november 2009 var Rådets rapport *Erhvervsuddannelser med internationalt perspektiv* med til at forme debatten. I rapporten opregner Rådet i alt 58 anbefalinger rettet mod Undervisningsministeriet, skolerne, lærerne, eleverne, de faglige udvalg og virksomhederne. De vil i fremtiden blive brugt af skolernes ledelser og de internationale kontorer som inspiration til strategidrøftelser.

På baggrund af Rådets anbefalinger om internationalisering af gymnasieskolen fra september 2008 har Gymnasieskolernes Rektorforening ved formand Jens Boe Nielsen i januar 2010 stillet forslag om, at hvert gymnasium bør have en international koordinator, som kan rådgive de studerende om mulighederne for et studieophold i udlandet – allerede mens de går i gymnasiet.

Nye initiativer i 2010

Efter de første tre år med Rådet for Internationalisering af Uddannelserne er der stadig mange emner at arbejde med. I den nærmeste fremtid vil Rådet lave en plan for aktiviteterne i 2010, men allerede i denne årsrapport kommer vi med nogle bud på, hvilke emner Rådet vil gribe fat i.

Et af emnerne er 'Internationalisation at Home', som vedrører alle uddannelser fra grundskole til universitet. Hvordan sikrer vi, at dem, som ikke kommer ud at rejse, alligevel får udviklet interkulturelle kompetencer? Hvordan kan klasseværelset udnyttes? Hvordan kan vi præsentere dem for appetitvækkere, så de enten rejser ud eller får internationale kompetencer på anden vis? Det er disse spørgsmål, som Rådet vil tage op i forhold til hele uddannelsessektoren.

Det er vigtigt for Danmark, at de unge lærer at forstå verden omkring os, hvad enten de rejser ud eller ej. Og så er det jo både interessant og en fornøjelse at være i udlandet. At rejse er at leve.

2. Indledning

Indledningsvist vil vi komme ind på en række begivenheder i 2009, der har betydning for internationaliseringen, og som Rådet har beskæftiget sig med i løbet af 2009.

Nye Fælles Mål for folkeskolen

Fælles Mål er de bindende nationale mål i form af fagformål, slutmål og trinmål for folkeskolens fag og obligatoriske emner. Fælles Mål har eksisteret siden 2003. På baggrund af regeringens globaliseringsstrategi "Fremgang, fornyelse og tryghed" fra 2006 blev en revision af Fælles Mål igangsat.

Med skoleåret 2009/10 trådte de nye Fælles Mål for folkeskolen i kraft. Rådet har under revisionen af Fælles Mål II afgivet kommentarer i forhold til den internationale dimension, idet man finder de nye Fælles Mål alt for vage på dette område. Det er fortsat fortrinsvis sprogfagene, der lægger op til inddragelse af den internationale dimension. Det er naturligvis godt, at sprogfagene har fokus på den internationale dimension, men samtidig alt for smalt. Den internationale dimension er relevant og naturlig i en lang række af skolens fag.

På den baggrund nedsatte Rådet i efteråret en arbejdsgruppe, der skal se nærmere på, hvorledes man sikrer en større grad af internationalisering i den danske grundskole. Læs mere om denne arbejdsgruppe på side 8.

Ændringer af reformen af de gymnasiale uddannelser

Gymnasiereformen trådte i kraft i skoleåret 2005/06 og i kølvandet af denne, nedsatte Undervisningsministeriet Følgegruppen for reformen af de gymnasiale uddannelser. Som opfølgning på en rapport fra følgegruppen blev forligspartierne enige om at foretage justeringer i reformen med sigte på at styrke fremmedsprog samt matematik og naturvidenskab.

I februar havde formanden og Jens Boe Nielsen en kronik i Information under overskriften "Gymnasieelever uden udsyn." Heri foreslås på vegne af Rådet bl.a. at flere gymnasielærere tager på efteruddannelse i udlandet, og at der indføres en form for internationaliseringstaxameter.

I april måned var forligspartierne klar med justeringer til gymnasiereformen. Justeringen går i korthed ud på, at tiden til almen studieforberedelse forkortes, og at

studieretningsprojektet kan skrives i ét fag Samtidig indføres der karakterer i almen sprogforståelse og naturvidenskabeligt grundforløb. Desuden ophæves kravet om naturvidenskab B for elever med fire sprogfag, og for elever med tre fremmedsprog kan naturvidenskab B fremover erstattes med matematik B.

En række af disse justeringer krævede lovændringer, hvorfor Undervisningsministeriet i september igangsatte en høring over udkast til lovforslag om justering af gymnasiereformen. Rådet konstaterede i sit høringssvar, at det ikke havde været muligt at skaffe opbakning til at give den internationale dimension en mere fremtrædende plads i lovforslaget end siges skaffe finansiering hertil. Rådet henviste endvidere til Rådets anbefalinger fra september 2008 om styrkelse af de gymnasiale uddannelsers internationalisering.

Det europæiske meritoverførselssystem for erhvervsuddannelse (ECVET)

Den 18. juni 2009 blev den længe ventede anbefaling om ECVET vedtaget af Europa-Parlamentet og Europarådet. Det er et stort skridt fremad i Lissabonstrategien og Københavner-processen om erhvervsuddannelse. ECVET bidrager til at opnå øget transparens om kvalitet og indhold i erhvervsuddannelserne og fremmer dermed muligheden for lærlingenes mobilitet i Europa. ECVET gør det muligt, at lærlingene kan skabe deres egne veje til kvalifikationer – fx også i udlandet – inden for rammerne af uddannelsesmålene i de faglige uddannelser. For at virkeliggøre ECVET fordrer det, at alle kompetente aktører er aktivt involverede. I Danmark er det først og fremmest Undervisningsministeriet, de faglige udvalg og erhvervsskolerne.

ECVET omhandler sammenlignelighed og kompatibilitet mellem forskellige erhvervsuddannelsessystemer og kvalifikationssystemer i forskellige lande. ECVET bygger på en frivillig ramme til at beskrive kvalifikationer i form af læringsenheder. Hver af disse enheder vil være forbundet med en række ECVET-point, der er udviklet på grundlag af fælles europæiske standarder. 60 point skal svare til læringsresultater opnået i et år på fuld tid i en erhvervsuddannelse og skal være fuldt sammenligneligt med ECTS-pointsystemet i de videregående uddannelser.

ECVET skal gøre det lettere for borgerne at overføre og akkumulere læringsresultater fra en kvalifikation til en anden, fra et uddannelsessystem til et andet eller fra et uddannelsesforløb til et andet, inden for et land eller mellem lande. Det skal bidrage til at gøre læring og kvalifikationssystemer mere åbne over for hinanden og øge kompatibiliteten mellem almen uddannelse og erhvervsuddannelse. ECVET vil også i lande uden en systematisk erhvervsuddannelsesstruktur gøre det muligt for enkeltpersoner at omsætte deres egne læringsveje til kvalifikationer. Det er håbet, at ECVET gennemføres af medlemsstaterne inden 2012.

Rådet bifalder anbefalingen om ECVET i medlemslandene, da det øger transparensen og dermed mulighederne for mobilitet inden for Europa.

Strategi for øget udgående mobilitet på erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelserne

Undervisningsministeriet offentliggjorde en ny strategi for øget udgående mobilitet på erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelserne på en konference den 14. december 2009.

Formålet med strategien er at kortlægge muligheder og barrierer for at få flere studerende på udlandsophold og på den baggrund udvikle en strategi for stærk, kvalitetsbundet internationalisering af erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelserne.

Strategien skal således være med til at fjerne barrierer for internationalisering og understøtte og udvikle erhvervsakademiernes og professionshøjskoleers internationaliseringsindsats. Stadig flere studerende skal have mulighed for og lyst til at gennemføre en del af deres uddannelse i udlandet eller møde internationaliseringen som en integreret del af deres danske uddannelse.

Strategien indeholder følgende anbefalinger:

- *Bedre rammer:* Forpligtende rammer for institutionernes internationaliseringsarbejde
- *Mere motiverede studerende:* Bedre information til de studerende om muligheder for udlandsophold og udbyttet herved
- *Internationaliserede institutioner:* Internationaliseringsindsatsen skal forankres i ledelsen. Uddannelserne skal tilrettelægges under hensyntagen til muligheden for at rejse ud
- *Et understøttende arbejdsmarked:* Internationale kompetencer skal synliggøres for arbejdsgiverne

Styrelsen for International
Uddannelse

Side 6/6

Rådet hilser den nye strategi velkommen. Det er særligt positivt, at institutionerne skal forpligtes til at tilrettelægge uddannelserne, så det er muligt for de studerende at tage på studie- eller praktikophold i udlandet. Ligeledes er hensigten om flere parallelforløb og fællesuddannelser god.

Det er dog ønskværdigt, at Undervisningsministeriet fortsætter det gode arbejde med også at se nærmere på andre aspekter af internationaliseringen såsom 'Internationalisation at Home'. Strategien for øget udgående mobilitet har mange gode elementer, men bør ikke stå alene.

Strategien blev også drøftet på et rådsmøde i december. Læs mere om dette på side 13.

Nye Bologna-mål

I 2009 fandt det femte ministermøde i kredsen af Bologna-lande sted. De 46 ansvarlige ministre for videregående uddannelse mødtes i Leuven i Belgien for at gøre status og sætte nye målsætninger for Bologna-arbejdet efter 2010. Resultatet af mødet er Leuven-kommunikéet, der formulerer en række nye mål under overskriften *The Bologna Process 2020 – The European Higher Education Area in the new decade*. De områder, som ministrene forpligter sig på at arbejde med i de kommende ti år, er:

- Den sociale dimension med det formål at styrke lige adgang og gennemførelse af underrepræsenterede gruppers videregående uddannelse
- Livslang læring med fokus på anerkendelse af tidligere læring og fleksible uddannelsesveje
- Employability, dvs. styrkelse af relevante kompetencer til brug for arbejdslivet via fx praktik og karrierevejledning

- Undervisning af høj kvalitet, der tager udgangspunkt i de studerende
- Sammenhæng mellem uddannelse, forskning og innovation
- International åbenhed i form af globalt uddannelsessamarbejde
- Mobilitet for studerende og ansatte
- Ensartet og mere anvendelig dataindsamling
- Multi-dimensionelle transparensredskaber, der skal styrke information om videregående uddannelse i Europa
- Finansiering af videregående uddannelse

Rådet finder, at Bologna-processen fortsat er en væsentlig løftestang for internationalisering på det videregående uddannelsesområde. De nye mål er relevante og vigtige, og det er særdeles positivt, at ministrene er blevet enige om et kvantitativt mål for mobilitet, nemlig at 20 % af færdiguddannede kandidater skal have været af sted på et studierelateret udlandsophold i 2020. Dette mål er også et pejlemærke for Undervisningsministeriet, der har indskrevet det i deres 2009-strategi for øget mobilitet på erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelserne (jf. afsnittet ovenfor).

**Styrelsen for International
Uddannelse**

Side 7/7

Kvalifikationsrammer

Den danske kvalifikationsramme for videregående uddannelse er i 2009 officielt og succesfuldt blevet sammenlignet med den europæiske kvalifikationsramme for videregående uddannelser, den såkaldte Bologna-ramme.

Sammenligningen betyder, at man har fundet overensstemmelse mellem opbygningen, niveauerne og beskrivelserne af læringsudbyttet i den danske kvalifikationsramme og Bologna-rammen, og at uddannelsesinstitutioner kan påføre et niveau fra Bologna-rammen i Diploma Supplement. Et tværministerielt udvalg under ledelse af Styrelsen for International Uddannelse forventer at færdiggøre det nye udkast til Diploma Supplement, hvilket vil styrke transparensen af uddannelsernes niveau på tværs af sektorerne i Danmark og i udlandet.

En dansk kvalifikationsramme for livslang læring, som dækker alle uddannelsesniveauer, blev i 2009 godkendt af de involverede ministre. Det forventes, at de enkelte uddannelser i løbet af 2010 vil referere til niveauerne i rammen for livslang læring.

Styrelsen er blevet udpeget til kontaktpunkt for den europæiske kvalifikationsramme for livslang læring (EQF) og skal blandt andet gennem en ny hjemmeside informere om brugen af og formålet med EQF til såvel danske som udenlandske interessenter samt om sammenhængen mellem EQF og den danske kvalifikationsramme for livslang læring.

Det er dog bemærkelsesværdigt, at ingen af de europæiske kvalifikationsrammer specificerer læringsudbytter af international karakter. Hvad angår den danske kvalifikationsramme for videregående uddannelser, er det kun på kandidat- og ph.d.-niveau, at internationale aspekter er medtaget.

3. Arbejdsgrupper

Rådet har i 2009 nedsat én ny arbejdsgruppe, som vedrører internationalisering af grundskolen. Arbejdsgruppen mødtes første gang i november måned og forventer at komme med anbefalinger til en rapport i foråret 2010. Derudover blev arbejdsgruppen om internationalisering af erhvervsuddannelserne afsluttet i foråret 2009.

Arbejdsgruppe om erhvervsuddannelse

Arbejdsgruppen, som blev nedsat i efteråret 2008, afleverede sine anbefalinger til Rådet i foråret, og resultatet af arbejdet er rapporten *Erhvervsuddannelser med internationalt perspektiv*. Rapporten blev offentliggjort i maj måned efter at have været præsenteret for undervisningsministeren. Rapportens anbefalinger er rettet mod mange forskellige aktører, nemlig: Undervisningsministeriet, skolerne, lærerne, eleverne, de faglige udvalg og virksomhederne.

Med hensyn til skolerne anbefaler Rådet bl.a., at alle erhvervsskolernes bestyrelser udarbejder en international strategi, og at hver skole udarbejder en konkret handlingsplan for internationalisering.

I forhold til de faglige udvalg opfordres disse til at igangsætte initiativer, som understøtter lovgivningens intentioner om det internationale perspektiv, mens Rådet gerne ser, at der bliver iværksat en oplysningskampagne om PIU¹ i forhold til virksomhederne. Relevansen af sidstnævnte anbefaling er kun blevet forstærket på grund af den kritiske mangel på praktikpladser.

Rapporten har efterfølgende været debatteret på møde i Rådet for de grundlæggende Erhvervsuddannelser. Desuden afholdt Styrelsen i november måned en stor konference i Odense under overskriften ”Kompetencer i en global verden – Internationalisering i erhvervsuddannelserne”, hvor rapporten indgik som baggrundsmateriale, og formanden holdt et oplæg om rapportens budskaber.

Arbejdsgruppe om grundskolen

Ifølge arbejdsgruppens kommissorium, skal arbejdsgruppen komme med en række konkrete forslag til, hvordan man sikrer en større inddragelse af den internationale dimension i undervisningen på grundskoleniveau.

Arbejdsgruppen blev nedsat i efteråret 2009 og består af:

- **Hans Peter Jensen** (formand), forhenværende rektor for Danmarks Tekniske Universitet
- **Carsten Skjoldborg**, Leder af *Ungdomsbyen* i Rødovre og UNESCO ASP national koordinator
- **Danièle Eychenne**, Pædagogisk konsulent for fransk, tysk og den internationale dimension på Center for Undervisningsmidler, Afdeling Storkøbenhavn

---

¹ PIU står for Praktik i Udlandet – en national tilskudsordning til praktikophold i udlandet i forbindelse med erhvervsuddannelser.

- **Katrine Dahl Madsen**, Ph.d.-stipendiat på Danmarks Pædagogiske Universitetsskole, Aarhus Universitet
- **Lisa Christensen**, Skoleleder på Rugkobbelskolen og medlem af Rådet
- **Tove Heidemann**, Head of International Relations, UC Syd

Arbejdsgruppen har bl.a. holdt møde i *Ungdomsbyen* i Rødovre med besøg fra Ballerup Kommune, som i 2007 nedsatte et internationalt politisk udvalg. Dette har bl.a. ført til en samlet international strategi for de 0-18-årige, og at kommunen har afsat midler til at understøtte de internationale aktiviteter.

Derudover har arbejdsgruppen været i Fredericia og hente inspiration til arbejdet. Fredericia kommune har de senere år været en del i medierne på grund af deres forsøg med en international linje på fire af deres skoler, og arbejdsgruppen besøgte bl.a. en af disse skoler.

Rådet forventer at udgive en rapport inden sommerferien 2010 på baggrund af anbefalinger fra arbejdsgruppen.

**Styrelsen for International
Uddannelse**

Side 9/9

4. Drøftelser og oplægsholdere

Rådet har i 2009 afholdt fem møder. Væsentlige drøftelser og temaer fra møderne samt årets oplægsholdere vil blive berørt i dette afsnit.

Til mødet i **februar** måned var der inviteret to gæster: daværende chefkonsulent i videnskabsministeriet Kristian Thorn og webmaster i Styrelsen Marius Hartmann. De gav en status på henholdsvis det danske universitetscenter i Kina og webkommunikationen i forbindelse med markedsføringen af Danmark som uddannelsesland.

Oplæg ved Kristian Thorn

Ifølge Kristian Thorn havde den oprindelige ide været at oprette en selvstændig dansk institution i Kina. Men drøftelse og forhandlinger med Kina førte til at resultatet blev etableringen af et dansk universitetscenter i Beijing i et partnerskab med Graduate University of Chinese Academy of Sciences (GUCAS).

Etableringen af centeret aktualiserede problemstillingen om, at danske universiteter ikke kunne tildele grader i udlandet, og derfor er der efterfølgende lavet et tillæg til universitetsloven, som giver mulighed for dette.

Desuden fortalte Kristian Thorn, at kernen i samarbejdet er kinesisk-dansk, men at centeret også er åbent for andre nationaliteter. Al undervisning kommer til at foregå på engelsk.

Rådet er overvejende positive over for det dansk-kinesiske samarbejde, men ser gerne et større nordisk-kinesisk samarbejde på dette område også. Desuden er det oplagt at udbrede det dansk-kinesiske universitetssamarbejde til også at omfatte andre dele af uddannelsessystemet.

Rådet glæder sig over, at aftalen med Kina afstedkom en ændring i universitetsloven, så godkendte danske universitetsuddannelser kan udbydes i udlandet sammen med et samarbejdsuniversitet. Rådet ser imidlertid gerne, at man fortsætter processen med at udvide danske universiteters mulighed for at engagere sig internationalt, således at det fx bliver muligt at tildele danske grader i udlandet. Dette emne er tidligere drøftet i Rådet og er også nævnt som et ønske i Rådets årsrapport for 2008.

Oplæg ved Marius Hartmann

Marius Hartmann gav en introduktion til sitet *studyindenmark.dk*, der blev relanceret i april 2008. Sitet har fokus på bløde værdier i forbindelse med at studere i Danmark, og de tre gennemgående plusord for markedsføringen af dansk uddannelse er: "Play, Think, Participate".

Styrelsen har tilrettelagt sitet således, at brugerne gerne skulle ledes videre til uddannelses-institutionernes egne hjemmesider. Ifølge Google Analytics er der 75% nye brugere, og brugerne er gennemsnitligt på sitet i 6 min. Desuden kan man se, at i forhold til samme periode i 2008 er brugerantallet fordoblet.

Styrelsen for International
Uddannelse

Side 10/10

Rådet bifalder det vigtige arbejde Styrelsen for International uddannelse bidrager til bl.a. i forbindelse med markedsføringen af Danmark som uddannelsesland.

Ved rådsmødet i **april** måned blev uddannelsesinstitutionernes muligheder for kollegiedrift drøftet. Temaet har jævnligt været vendt i Rådet, men på baggrund af Danske Universiteters henvendelse til Universitets- og Bygningsstyrelsen om universiteternes mulighed for selv (eller i samarbejde med Universitets- og Bygningsstyrelsen) at stå som bygherre for kollegiebyggerier til udenlandske og danske studerende, besluttede Rådet at sende et brev til Universitets- og Bygningsstyrelsen.

Ligeledes besluttede Rådet at sende breve til Undervisningsministeriet og Kulturministeriet med anmodning om, at der for disse ministeriers uddannelsesinstitutioner på tilsvarende vis arbejdes på at give mulighed for, at uddannelsesinstitutionerne selv kan bygge kollegier.

På samme møde var Undervisningsministeriet inviteret til at fortælle om arbejdet med strategirammen for europæisk samarbejde på uddannelsesområdet.

Oplæg ved Jens Thuesen og Mette Mørk Andersen

Jens Thuesen og Mette Mørk Andersen fra Undervisningsministeriet holdt et oplæg om arbejdet med den opdaterede strategiramme for det europæiske samarbejde på uddannelsesområdet. Strategirammen vedtages af medlemslandenes uddannelsesansvarlige ministre og danner baggrund for landenes samarbejde og fælles europæiske målsætninger på uddannelsesområdet. Kommissionen har til opgave at støtte medlemslandene i at opnå målsætningerne.

Jens Thuesen og Mette Mørk Andersen kunne konkludere, at den nye strategiramme ikke lægger op til dramatiske ændringer – set med danske øjne. Den nuværende

strategiramme gælder for perioden 2001-2010, og der vil muligvis blive et overlap med den nye strategiramme.

Med afsæt i strategirammen lægger Kommissionen prioriteter ind i uddannelsesprogrammerne (fx Livslang Læring Programmet), så de danner en ramme for samarbejdet mellem landene om vigtige udviklingsområder.

Kommissionen skal udvikle benchmarks på følgende tre områder: mobilitet, beskæftigelsesevne og Sprog (2012-rapporten om en europæisk indikator for sprogkunderskaber).

De enkelte lande har mulighed for at bidrage med forslag. I Danmark dækkes uddannelsesområdet af Undervisningsministeriet efter koordinering med Videnskabsministeriet og Kulturministeriet.

Styrelsen for International
Uddannelse

I de første par år af Rådets virke har man kun berørt kulturministeriets uddannelser sporadisk. Det blev derfor besluttet at sætte internationalisering af kulturministeriets uddannelser på dagsordenen i **juni** måned.

Side 11/11

Oplæg ved Torben Holm

Torben Holm, sekretariatschef for Kulturministeriets Rektorer (KUR), fortalte om uddannelsernes forskellighed og vilkår. Uddannelsesinstitutionerne er små i forhold til andre videregående uddannelser, og et mantra for kulturministeriets uddannelser er, at de er del af et lokalt kulturmiljø.

I flerårsaftalen for Kulturministeriets videregående uddannelser (2007-2010) er ét af de fire indsatsområder internationalisering. Her lægges bl.a. op til øget udveksling og anerkendelse, udbud af engelsksprogede uddannelser og etablering af udbud af uddannelser til udenlandske betalingsstuderende.

Der er imidlertid ikke nogen fælles international organisering eller erfaringsudveksling for kulturministeriets uddannelser, og Torben Holm efterlyste et forum for dette.

Efter en drøftelse på mødet konkluderede Rådet, at man ikke i denne omgang ville gøre kulturministeriets uddannelser til et indsatsområde, men at Rådet gerne stiller sig til rådighed i forbindelse med en organisering af det internationale arbejde i KUR.

På rådsmødet i **september** besluttet at nedsætte en arbejdsgruppe om internationalisering af grundskolen.

Oplæg ved Lisa Christensen

Til septembermødet holdt Lisa Christensen, skoleleder og medlem af Rådet, et oplæg med titlen: "Internationaliseringen der blev væk." Hun argumenterede for, at internationalisering ikke kun skal være for dem, der får en videregående uddannel-

se, og at den manglende forpligtelse til internationalisering i Fælles Mål betyder en nedprioritering af den internationale dimension i undervisningen. Det samme gælder for valg af andet fremmedsprog. Idet andet fremmedsprog er frivilligt, er det nemlig kun ganske få elever, der vælger dette.

Arbejdsgruppen om internationalisering af grundskolen er allerede omtalt på side 8.

På samme møde var Danske Universiteters sekretariat inviteret til at fortælle om arbejdet med Danske Universiteters indspil til øget universitetssamarbejde med udviklingslande.

Oplæg ved Rikke Skovgaard Andersen

Rikke Skovgaard Andersen, Danske Universiteters sekretariat, fremlagde hovedpointerne fra rapporten 'Building Stronger Universities in Developing Countries'. Rapporten er dels et indspil til debatten om fremtidens danske udviklingsstrategi, dels et katalog over universiteternes kompetencer i forhold til kapacitetsopbygning.

I rapporten anbefaler Danske Universiteter en større satsning på universitetssamarbejder og flere stipendier til studerende fra udviklingslande. Institutionel kapacitetsopbygning skal være det primære fokus for det enkelte universitetssamarbejde.

Rikke Skovgaard Andersen understregede, at det er væsentligt, at Udenrigsministeriet i en eller anden grad er med til at finansiere et samarbejde mellem danske universiteter og universiteter i udviklingslande.

Styrelsen for International
Uddannelse

Side 12/12

Rådet har flere gange drøftet Danmarks indsats i forhold til uddannelse som udviklingsbistand, men har afventet rapporterne fra henholdsvis Danske Universiteter og regeringens Afrika-kommission. Rådet vil løbende vurdere behovet for, at Rådet bør melde ind omkring emnet.

I efteråret 2009 indgik Rådet et samarbejde med Timbuktu Fonden og Styrelsen om seminaret: Det globale perspektiv i læreruddannelsen – Internationalisation at Home. Formålet med seminaret var at sætte fokus på behovet for globalt indhold – herunder ulandskundskab – i den danske læreruddannelse.

På baggrund af seminaret mødtes særligt interesserede deltagere i januar 2010, og der blev nedsat to udvalg – et kortsigtet og et langsigtet. Det 'kortsigtede' udvalg arbejder med konkrete tiltag, der kan iværksættes her og nu, mens det 'langsigtede' udvalg arbejder med mere strategiske overvejelser i forhold til tydeliggørelse af det globale perspektiv i læreruddannelsen. Rådet forventer at modtage anbefalinger fra sidstnævnte i løbet af foråret 2010.

Ved rådsmødet i **december** var Undervisningsministeriet inviteret til at fortælle om deres nye strategi for øget udgående mobilitet på erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelserne.

Oplæg ved Peder Michael Sørensen og Maria Bjerre

Peder Michael Sørensen og Maria Bjerre fra Undervisningsministeriet forklarede, at strategien tager afsæt i henholdsvis Lov om erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser fra 2008 og Bologna-processens målsætning om, at 20 % af de studerende skal på studierelateret udlandsophold.

Strategien er kommet til på baggrund af en ressourcegruppe med repræsentanter fra institutionerne og Styrelsen. Formålet med strategien er at øge kvaliteten af uddannelserne ved at løfte dem fagligt via kontakt til andre faglige miljøer i udlandet.

Peder Michael Sørensen tilføjede, at målet om 20 % for de studerende på udlandsophold må afhænge af fagligheden – der forventes altså ikke lige mange procent på alle uddannelser. Desuden kunne han fortælle, at der ikke er afsat ekstra midler, men at strategien sigter på at hæve niveauet for internationalisering og komme væk fra, at enkeltpersoner – såkaldte ildsjæle – bærer ansvaret.

**Styrelsen for International
Uddannelse**

Side 13/13

Som tidligere nævnt er Rådet meget positive over for strategien. Rådet så naturligvis gerne, at strategien blev fulgt op med midler til at implementere strategien på institutionerne. Desuden er det vigtigt, at der også arbejdes videre med internationaliseringsmulighederne for de studerende, der ikke har lyst eller mulighed til at tage på studie- eller praktikophold i udlandet.

Ligesom tidligere år har Rådet med stor interesse fulgt Styrelsens mobilitetsstatistik, som igen i 2009 viser potentiale for udgående mobilitet. I det lys er strategien for øget udgående mobilitet på erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelserne særdeles kærkommen.

Rådet har ligeledes fulgt de to mobilitetsundersøgelser, som Styrelsen initierede i 2009. Begge undersøgelser blev offentliggjort i foråret.

Den ene undersøgelse er en brugerundersøgelse af Danmark som uddannelsesland foretaget af det engelske konsulentfirma *i-graduate* og udmærker sig ved at anvende samme metodik i alle lande. Det gør, at Danmark kan 'benchmarke' sin indsats i forhold til andre lande. I alt deltog 3.500 internationale studerende i undersøgelsen. Undersøgelsen viser, at langt de fleste er meget tilfredse med deres ophold i Danmark, men at der er plads til forbedring inden for modtagelse, integration og karrierevejledning.

Den anden undersøgelse har fokus på danske studerendes oplevelse, hvad man får ud af at studere i udlandet. Der har været en del myter om, at studieophold i udlandet forringer karrieremulighederne pga. manglende erhvervsrelevante netværk og/eller studiejobs. Myter som såvel Styrelsen for International Uddannelse som Rådet ikke tror på og gerne vil aflive.

Derudover har Styrelsen – ligeledes i foråret 2009 – lavet en arbejdsmarkedsundersøgelse af arbejdsgivernes vurdering af effekten af studerendes udlandsophold.

Meget tyder på at virksomhederne er positive over for internationale erfaringer, når de rekrutterer nye medarbejdere.

Rådet fastslår, at disse undersøgelser er vigtige i arbejdet med internationalisering af uddannelserne, og at resultaterne derfor bør bruges i det videre arbejde.

5. Aktuelle emner for 2010

Rådet afventer spændt anbefalingerne fra arbejdsgruppen om grundskolen. I til-læg hertil laver Styrelsen en undersøgelse af grundskolernes internationalisering i foråret 2010. Det vil derfor være oplagt at inddrage resultater fra undersøgelsen i den endelige rapport.

Desuden statsministeren varslet et 360 graders eftersyn af folkeskolen i forbin-delse med regeringens *Vækstforum*. På det planlagte møde den. 3-4. juni er over-skriften *Viden og kompetencer - fra folkeskole til universitet*, og det er derfor Rå-dets intention, at rapportens anbefalinger kommer i spil i forbindelse med dette møde.

Ligesom medier, politikere m.fl. har Rådet også øje for det store potentiale for en øget udgående mobilitet. En del flere internationale studerende kommer til Dan-mark for at læse end danske studerende, der rejser ud. Rådet kunne derfor se nærmere på, hvordan man styrker den udgående mobilitet yderligere. I den for-bindelse er det oplagt at inddrage resultaterne fra Styrelsens undersøgelser som allerede er nævnt på side 13.

Et begreb som allerede har været nævnt adskillige gange i denne årsrapport er 'Internationalisation at Home'. Et begreb som Rådet ofte kredser om, og som be-rører alle uddannelser uanset uddannelsesniveau. Det kan derfor være oplagt for Rådet at beskæftige sig mere indgående med 'Internationalisation at Home', idet kultur, sprog og internationale kompetencer også er væsentligt for de mange, som ikke rejser ud.

Et andet emne, som vedrører hele uddannelsessystemet, er, hvad det er for inter-nationale læringsudbytter, elever og studerende skal have for at begå sig i en for-anderlig verden præget af globalisering. Er det muligt at opstille internationale læringsudbytter for alle uddannelser, og kan man tale om en egentlig internatio-nal læringsdidaktik? I forlængelse heraf kan man diskutere, hvorvidt det forven-tede læringsudbytte kan opnås ved mobilitet eller 'Internationalisation at Home'. Disse temaer har Rådet kun overfladisk berørt, og det er oplagt for Rådet at ar-bejde videre med dette.

I april 2009 offentliggjorde Danske Regioner, FTF, KL og Professionshøjskoler-nes Rektorkollegium en national strategi for velfærdsuddannelserne, der skal øge søgningen til disse, mindske frafaldet og øge kvaliteten i uddannelserne. Det un-drer Rådet, at parterne ikke i højere grad har inddraget internationale aspekter i strategien, fx i forbindelse med profilering og udvikling af uddannelser, tiltræk-ning og fastholdelse af studerende, rekruttering af udenlandske studerende på mangelområder eller internationale emner i undervisningen.

Rådet har efterfølgende været i dialog med Professionshøjskolernes Rektorkollegium om relevante problemstillinger for en arbejdsgruppe om velfærdsuddannelserne. Rådet forventer at arbejde videre med temaet eller en enkelt uddannelse inden for rækken af velfærdsuddannelser.

Rådet har igennem de første tre år løbende drøftet, hvorledes man i højere grad kan bruge uddannelse som udviklingsbistand. Et aspekt af dette er rekruttering af studerende fra udviklingslande – både for at bidrage til udviklingslandenes kapacitetsopbygning og for at højne kvaliteten af de danske uddannelser. I tilknytning til dette taler mobilitetsstatistikken for sig selv: efter indførslen af studieafgifter i 2006/07, er der et markant fald i antallet af studerende fra lande uden for EU/EØS. Det er oplagt for Rådet at arbejde på forslag til, hvordan Danmark fremover øger antallet af studerende fra lande uden for EU/EØS.

I forlængelse af dette er det hensigtsmæssigt at tage hul på en diskussion af det prekære emne: betalingsuddannelser. I efteråret 2009 blussede debatten op, da bl.a. økonomiprofessor Nina Smidt udtalte, at det er nødvendigt at starte en grundig diskussion om den fremtidige uddannelsesfinansiering, herunder brugerbetaling. Argumentet var, at en 100 % skattefinansieret model bliver svær at bevare, hvis vi vil sikre et fortsat højt velstandsniveau og være en førende videnbaseret økonomi.

Set med 'internationaliseringsøjne' er der også udfordringer i forbindelse med det danske gratisprincip. Fx kan det være svært for internationale studerende at forstå, hvorfor de skal betale fuld pris, når de sidder på hold med ikke-betalende danske og europæiske studerende.

6. Medlemmerne

Som nævnt i starten af rapporten er Rådet i en form for overgangsfase, og derfor oplistedes både Rådets medlemmer i 2009 og de fremtidige rådsmedlemmer. I løbet af 2009 var der ingen udskiftninger i Rådet.

Medlemmer i 2009:

- **Hans Peter Jensen** (formand), forhenværende rektor for Danmarks Tekniske Universitet
- **Conni Simonsen**, Direktør for Group Service ved Grundfos Management
- **Dorte Salskov-Iversen**, Institutleder for Institut for Interkulturel Kommunikation og Ledelse samt Vice President på CBS
- **Hans Siggaard Jensen**, Prodekan for uddannelse, Danmarks Pædagogiske Universitetsskole ved Aarhus Universitet
- **Henrik Sveidahl**, Rektor for Rytmaskonservatorium
- **Jens Boe Nielsen**, Rektor for Nørre Gymnasium
- **John Edelsgaard Andersen**, Kontorchef ved Københavns Universitet
- **Lisa Holden Christensen**, Skoleleder på Rugkobbelskolen
- **Per Nyborg**, forhenværende generalsekretær for Universitets- og Høgskolerådet, Oslo
- **Svend Trøst**, Prorektor på VIA University College

Medlemmer fra 2010:

- **Hans Peter Jensen** (formand), forhenværende rektor for Danmarks Tekniske Universitet
- **Charlotte Mark**, Managing Director, Microsoft Development Center Copenhagen
- **Dorte Salskov-Iversen**, Institutleder for Institut for Interkulturel Kommunikation og Ledelse samt Vice President på CBS
- **Gunn Mangerud**, Institutleder for Institutt for Geovitenskap, Universitetet i Bergen
- **Hans Siggaard Jensen**, Prodekan for uddannelse, Danmarks Pædagogiske Universitetsskole ved Aarhus Universitet
- **Henrik Sveidahl**, Rektor for Rytmask Musikkonservatorium
- **John Edelsgaard Andersen**, Kontorchef ved Københavns Universitet
- **Lisa Holden Christensen**, Skoleleder på Rugkobbelskolen
- **René van Laer**, Direktør for Erhvervsakademiet København Nord
- **Vibeke Thornvig Johnsen**, Uddannelsesforstander HTX, Erhvervsskolen Nordsjælland

**Styrelsen for International
Uddannelse**

Side 16/16